

NHỮNG KỸ NĂNG SỐ CẦN THIẾT GIÚP NGƯỜI SỬ DỤNG TƯƠNG TÁC HIỆU QUẢ TRONG MÔI TRƯỜNG SỐ

Trần Minh Nhở

Trường Đại học Hoa Sen

Bùi Vũ Bảo Khuyên

Trường Đại học KHXH&NV, ĐHQG Tp. Hồ Chí Minh

Tóm tắt: Bài viết giới thiệu hai nhóm kỹ năng số (cơ bản và nâng cao) cho người sử dụng, mục đích giúp người sử dụng nhận thức được các kỹ năng số cần có, từ đó có ý thức trong việc tích lũy, học tập để trang bị các kỹ năng góp phần nâng cao hiệu quả tương tác trong môi trường số.

Từ khoá: Kỹ năng số; môi trường số.

ESSENTIAL DIGITAL SKILLS TO HELP USERS INTERACT EFFECTIVELY IN THE DIGITAL ENVIRONMENT

Abstract: The article introduces two groups of digital skills (basic and advanced) for users with the aim of helping users to be aware of the needed digital skills, in order to have a sense of accumulation and learning to obtain necessary skills to improve the effectiveness of interaction with information in the digital environment.

Keywords: digital skills; digital environment.

1. Đặt vấn đề

Nền công nghiệp nội dung số đã và đang phát triển mạnh mẽ trên toàn thế giới, giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong hầu hết các lĩnh vực, ngành nghề. Trước thực trạng này, để đạt được những mục tiêu trong cuộc sống, mỗi công dân cần được đào tạo về kỹ năng số một cách bài bản. Kỹ năng số không chỉ mang lại lợi ích trong vấn đề truy cập thông tin, liên lạc, tham gia sử dụng các dịch vụ điện tử quan trọng về sức khỏe, tài chính, giao thông, công nghệ nông nghiệp,... mà còn giúp cá nhân có đủ khả năng làm chủ thế giới học thuật số rộng lớn, đa chiều.

Theo định nghĩa của UNESCO, “Kỹ năng số” (Digital skills) là một loạt các khả năng sử dụng các thiết bị kỹ thuật số, các ứng dụng về truyền thông và mạng để truy cập và quản lý thông tin, cho phép mọi người tạo và chia sẻ nội dung kỹ thuật số, giao tiếp, cộng tác và giải quyết các vấn đề để tự hoàn thành một cách hiệu quả và sáng tạo trong cuộc sống, học tập, công việc và các hoạt động xã hội nói chung [UNESCO, 2018].

Từ vị trí “không bắt buộc” ở các thập kỷ trước, ngày nay, kỹ năng số đã trở thành một trong những điều kiện tiên quyết giúp mỗi cá nhân hội nhập, phát triển bản thân, là yếu tố quan trọng giúp cải thiện đáng kể triển vọng nghề nghiệp. Cá nhân có nền tảng kỹ năng số tốt có thể tận dụng tối đa những thành tựu, cơ hội của những tiến bộ do công nghệ và thiết bị kỹ thuật số mang lại.

Trong phạm vi bài viết này, chúng tôi xin được chia các kỹ năng số cần có thành hai nhóm cấp độ, đó là: Nhóm kỹ năng số cơ bản (Basic digital skills) và Nhóm kỹ năng số nâng cao (Advanced digital skills).

1. Nhóm kỹ năng số cơ bản (Basic Digital Skills)

Đây được xem là những kỹ năng nền tảng, điều kiện tiên quyết cho phép người sử dụng (NSD) có thể thao tác trên các thiết bị kỹ thuật số và ứng dụng trực tuyến ở mức độ cơ bản. Nhóm kỹ năng này liên quan trực tiếp đến các kiến thức về tin học, khả năng sử dụng máy tính, các tiện ích/ứng dụng trực tuyến, trên cơ sở đảm bảo an toàn và bảo mật cho thiết bị sử dụng, quyền riêng tư và dữ liệu cá nhân.

1.1. Kỹ năng tin học

Trong thời đại công nghệ thông tin hiện nay, kỹ năng tin học là một yêu cầu không thể thiếu để hoạt động và phát triển trong mọi ngành nghề, NSD phải thành thạo các thao tác cơ bản (hay còn gọi là kỹ năng tin học văn phòng) như: Sử dụng bàn phím máy tính (đặc biệt là các phím tắt), Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft Access, PowerPoint. Ngoài ra, chụp màn hình/quay phim màn hình, kết nối máy in và in ấn, sử dụng email, công cụ tìm kiếm Google, cài đặt và sử dụng một số phần mềm đơn giản như đọc file PDF, giải nén file,... được coi là công cụ hỗ trợ đắc lực trong mọi hoạt động, ngành nghề ở bất cứ đâu từ trường học, công sở đến các tổ chức sản xuất, kinh doanh,... và chắc rằng, khi NSD thành thạo các kỹ năng này, hiệu quả công việc sẽ được nâng cao bởi sự chuyên nghiệp và nhanh chóng.

Ở mức độ cao hơn, NSD máy tính cần phải hiểu rõ hai khái niệm “phần cứng” và “phần mềm” làm cơ sở để nhận biết các lỗi hoặc sự cố liên quan, từ đó có hướng xử lý, khắc phục hợp lý và nhanh chóng. Như chúng ta đã biết, việc sử dụng máy tính thường xuyên trong một thời gian dài sẽ không tránh khỏi các sự cố liên quan đến hệ thống phần cứng hoặc phần mềm. Trong các bộ phận liên quan đến phần cứng thì quạt, ổ cứng, CPU, GPU, SSD, RAM là những phần dễ hỏng nhất bởi chúng hoạt động liên tục và thường xuyên ghi/xuất dữ liệu. Do đó, NSD cần phải biết cách kiểm tra phần cứng máy tính thường xuyên để tìm ra phần lỗi trước khi mọi thứ vượt quá khả năng xử lý, nắm bắt được các thủ thuật và công cụ kiểm tra lỗi phần cứng của máy tính, các công cụ chẩn đoán phần cứng các hệ điều hành Windows 7, 8 và 10, các cách kiểm tra ổ cứng định kỳ như: tối ưu hóa và chống phân mảnh trong Windows, sử dụng công cụ của nhà sản xuất HDD (ổ cứng), cách kiểm tra ổ cứng bằng lệnh CMD, cách kiểm tra tuổi thọ của ổ cứng

SSD trên MacOS,... hiểu rõ đặc điểm/dấu hiệu, nguyên nhân của một số lỗi phần cứng thường gặp và cách khắc phục để có thể dễ dàng tự khắc phục mà không phải mất thời gian để chờ hỗ trợ.

Bên cạnh các kỹ năng về sử dụng phần cứng, NSD cần phải có các kỹ năng về sử dụng phần mềm như khả năng nhận biết và phân biệt được các loại phần mềm: thế nào là phần mềm hệ thống, phần mềm ứng dụng, phần mềm dịch mã (trình biên dịch và trình thông dịch), nền tảng ứng dụng (ASP.net, PHP,...), và thế nào là phần mềm mã nguồn đóng, phần mềm mã nguồn mở, vì mỗi phần mềm có những đặc thù riêng nên việc nhận biết, am hiểu về chúng sẽ giúp cho NSD tiếp cận dễ dàng và sử dụng thành thạo hơn. Ngoài ra, NSD cần phải biết cách cài đặt và vận hành một số phần mềm (ngoại trừ những phần mềm phức tạp), đây là những công việc không quá khó trong thời đại ngày nay, khi mà mọi thứ về hướng dẫn cài đặt và cách sử dụng phần mềm được phổ biến rộng rãi trên internet dưới nhiều hình thức hình ảnh minh họa, video, NSD chỉ có nhiệm vụ tham khảo và làm chính xác theo các bước/quy trình.

Ngày nay, với sự phát triển vượt bậc của công nghệ, các thế hệ điện thoại thông minh, máy tính bảng và nhiều loại thiết bị khác sử dụng màn hình cảm ứng đang trở nên phổ biến trong hầu hết các lĩnh vực, cho phép NSD tương tác trực quan, nhanh chóng và chính xác. Tuy nhiên, để duy trì độ bền cũng như hiệu quả sử dụng các loại màn hình thì NSD cần nắm được các quy tắc và cách sử dụng phù hợp như: hạn chế sử dụng màn hình thời gian dài, thiết lập độ sáng màn hình ở mức vừa phải, tránh ánh sáng trực tiếp và nơi có độ ẩm cao,... [Anh Vũ, 2014]; hoặc cách khắc phục màn hình cảm ứng không nhạy trên điện thoại Android như: chuyển điện thoại sang chế độ Safe Mode, tắt chế độ Ambient Display, tắt các ứng dụng đang chạy ngầm, bật tính

năng “Tăng tốc 2D bằng GPU”,... hay cách sửa lỗi màn hình cảm ứng trên Windows 10 như: chạy Troubleshooting, khôi phục/cập nhật lại driver, thay đổi cài đặt quản lý nguồn, gỡ cài đặt các phần mềm gần đây.

1.2. Kỹ năng thực hiện các hoạt động trực tuyến cơ bản

Để đạt hiệu quả tương tác cao trong môi trường số, mỗi cá nhân phải am hiểu và thành thạo các thao tác khi thực hiện các hoạt động trực tuyến cơ bản như: sử dụng email, tìm tin trên các bộ máy tra cứu, hoàn thành các biểu mẫu trực tuyến cơ bản,...

Sử dụng thành thạo các email (Gmail, iCloud Mail, Yahoo! Mail, AOL Mail, Zoho Mail, GMX Email, Yandex Mail) đã trở thành kỹ năng không thể thiếu trong thời đại thương mại điện tử. Đối với nhiều tổ chức, doanh nghiệp, việc liên lạc với khách hàng và đối tác có thể diễn ra hoàn toàn thông qua email. Do đó, NSD cần phải thành thạo các kỹ năng và nguyên tắc sử dụng email để sử dụng hiệu quả như: ấn định rõ thời gian kiểm tra email trong ngày, tắt tính năng “email notification”, phân loại và sắp xếp email (tạo các thư mục, gắn nhãn), tạo bộ lọc để phân loại email chặn SPAM tự động, để Inbox trống, sử dụng các mẫu email, tôn trọng thời gian của người khác khi gửi email, tìm hiểu và sử dụng các tính năng/tools hỗ trợ/phím tắt, tạo chữ ký chuyên nghiệp có thông tin liên hệ, cách trình bày một email chuyên nghiệp.

Hiện nay, việc tìm kiếm thông tin trên internet đã trở nên phổ biến và trở thành nhu cầu không thể thiếu đối với mỗi cá nhân trong xã hội. Có rất nhiều bộ máy tìm kiếm trên internet như: Google, Yahoo, Ask, Yandex, Bing, Aol,... Mỗi công cụ tìm kiếm có những ưu, nhược điểm riêng, do đó NSD cần phải am hiểu chúng để lựa chọn công cụ tìm kiếm phù hợp và hiệu quả. Trong số các công cụ tìm kiếm thì Google được coi là công cụ được sử dụng phổ biến nhất hiện nay. Để tìm kiếm thông tin bằng công cụ

này nhanh chóng và chính xác, NSD phải biết các thủ thuật tìm kiếm như: Sử dụng dấu ngoặc kép (“...”) để tìm kiếm chính xác một cụm từ, dùng dấu trừ (-) để loại bỏ kết quả tìm kiếm chứa từ hoặc từ một trang nhất định nào đó, sử dụng dấu sao (*) cùng cụm từ đặt trong dấu ngoặc kép để tìm kiếm với cụm từ mình không biết rõ, sử dụng cú pháp “filetype: pdf/docx/ppt/+cụm từ cần tìm” để tìm kiếm một định dạng tệp tin nhất định. Đây là những kỹ năng cơ bản cần phải được tìm hiểu và tích lũy.

Một trong những hoạt động trực tuyến khá phổ biến hiện nay là thực hiện khảo sát trực tuyến. Đây được xem là lựa chọn hàng đầu của các tổ chức, công ty, doanh nghiệp. Tuy nhiên, để thực hiện hiệu quả, những người phụ trách công việc này cần phải am hiểu các ứng dụng/công cụ (đặt biệt là các ứng dụng/công cụ miễn phí) dùng thiết kế, thực hiện các khảo sát trực tuyến, thành thạo các bước đăng ký, đăng nhập xác thực/phản hồi, kỹ năng tạo lập biểu mẫu khảo sát, thiết lập các dạng câu hỏi, câu trả lời, thu thập, phân tích các số liệu đã được hệ thống ghi nhận ở dạng bảng, biểu đồ.

1.3. Giao dịch số (Digital Transaction)

Giao dịch số là một hệ thống liên mạch có sự tham gia của một hoặc nhiều người, trong đó các giao dịch được thực hiện không cần tiền mặt và hoàn toàn trên môi trường trực tuyến [Frankenfield, 2020]. Ngày nay, việc thực hiện các giao dịch số rất phổ biến và không còn xa lạ đối với NSD, nhất là khi các doanh nghiệp, tổ chức thương mại, tài chính và ngân hàng ngày càng ứng dụng mạnh mẽ các thành tựu khoa học công nghệ để phát triển nhiều tiện ích, ứng dụng trực tuyến góp phần cải thiện và nâng cao chất lượng các dịch vụ.

Giao dịch số được coi là một phần tất yếu của cuộc sống trong thời đại công nghiệp 4.0. Để bắt kịp với xu thế, nó đòi hỏi NSD phải có những hiểu biết nhất định, cũng như tích lũy cho mình những kinh nghiệm, kỹ

năng cần thiết trước khi lựa chọn thực hiện một hình thức giao dịch trong môi trường trực tuyến. NSD cần phải tìm hiểu về các dịch vụ trực tuyến, ngân hàng di động và ứng dụng thanh toán điện tử/ví điện tử được liên kết/cung cấp bởi các ngân hàng, biết cách lựa chọn những các công cụ, ứng dụng trực tuyến hữu ích, tiện lợi và an toàn trong mua sắm trực tuyến, thanh toán điện tử, cách tạo tài khoản, đăng ký/dăng nhập sử dụng, quy trình/các bước cần thiết để thực hiện thành công một giao dịch trực tuyến.

1.4. Bảo đảm an toàn trong môi trường số

Trước xu thế phát triển mạnh mẽ của công nghệ và internet toàn cầu, NSD đang bị đe dọa với hàng loạt các nguy cơ tấn công từ môi trường mạng, chính vì vậy, NSD phải tự trang bị cho mình những kiến thức và kỹ năng cần thiết khi tham gia các hoạt động trực tuyến. NSD cần biết cách bảo mật máy tính tại nơi làm việc, máy tính cá nhân, đây là yêu cầu cần thiết giúp NSD tránh được những rủi ro và mối đe dọa từ các phần mềm có hại, các hành vi tấn công trực tiếp qua môi trường mạng nhằm lấy cắp thông tin cá nhân. NSD cần nắm được các kỹ năng xử lý sự cố nhằm giúp bảo vệ máy tính như: sử dụng tường lửa, duy trì cập nhật cho tất cả phần mềm, sử dụng phần mềm chống vi rút và duy trì cập nhật cho phần mềm đó, đảm bảo mật khẩu các truy cập tài khoản cá nhân được bảo vệ.

Ngày nay, mạng xã hội, các ứng dụng trực tuyến, các thiết bị công nghệ đang cung cấp nhiều tiện ích và trải nghiệm thông minh, điều này lại tỷ lệ thuận với lượng thông tin cá nhân mà NSD vô tình tiết lộ có thể bị người khác sử dụng để xâm phạm quyền riêng tư. Theo đó, các thông tin nhạy cảm như: địa chỉ IP, địa chỉ email, vị trí hiện tại, địa chỉ nhà hoặc địa chỉ nơi làm việc, thói quen mua sắm, sở thích ăn uống hay tình trạng mối quan hệ sẽ không được bảo mật. Điều này đồng nghĩa với việc, một khi các dữ liệu cá nhân này bị đánh cắp trong quá trình thực

hiện các hoạt động trực tuyến, NSD sẽ phải đối mặt với nhiều rủi ro. Do đó, để giữ an toàn cho quyền riêng tư trên internet, NSD cần hiểu được các cách bảo vệ, cải thiện quyền riêng tư trên internet như: kiểm tra các cài đặt riêng tư trên các trang mạng xã hội, không sử dụng lưu trữ công cộng cho các thông tin cá nhân, sử dụng duyệt web riêng tư trong Kaspersky Internet security để tránh bị theo dõi trên internet, giữ bí mật địa chỉ e-mail và số điện thoại chính, sử dụng ứng dụng nhắn tin với mã hóa đầu cuối, chọn mật khẩu mạnh cho các tài khoản đang sử dụng, xem xét lại các quyền đối với ứng dụng dành cho thiết bị di động và các tiện ích mở rộng trình duyệt, bảo mật điện thoại và máy tính của bạn bằng password hoặc passcode, tắt thông báo màn hình khóa, giữ riêng tư trên mạng Wifi.

2. Nhóm kỹ năng số nâng cao (Advanced Digital Skills)

Đây là những kỹ năng cần thiết cho cấp chuyên gia hoạt động trong các lĩnh vực, ngành nghề cụ thể. Nhóm kỹ năng này bao gồm các kỹ năng về thiết kế đồ họa số, tiếp thị và truyền thông số, tạo và chỉnh sửa nội dung số, quản lý và khai thác dữ liệu lớn (Big data).

2.1. Kỹ năng thiết kế đồ họa số (Digital Graphic Design)

Thiết kế đồ họa hay thiết kế đồ họa số đang là một trong những lĩnh vực tạo ra nhiều thay đổi trong việc xây dựng các thương hiệu, quảng bá sản phẩm/dịch vụ cho các cá nhân, tổ chức, công ty và doanh nghiệp. Nhiệm vụ chính của người làm thiết kế đồ họa là phải tạo ra các sản phẩm truyền thông hiệu quả nhằm quảng cáo và thu hút sự quan tâm của NSD về một sản phẩm, một dịch vụ, hay một sự kiện nào đó. Đây được xem là giải pháp tối ưu trong vấn đề truyền thông cho các hoạt động thương mại, đặc biệt là thương mại điện tử. Do đó, việc sử dụng thành thạo các phần mềm chuyên dụng như: Illustrator,

Photoshop, InDesign, khả năng phác thảo sản phẩm, thiết kế in ấn, chỉnh sửa hình ảnh, xử lý màu sắc, ứng dụng font chữ,... là những kỹ năng thiết kế cơ bản mà người làm thiết kế đồ họa phải có.

Ngoài ra, còn có các kỹ năng khác như: kỹ năng sáng tạo, kỹ năng khai thác thông tin trên internet, tối ưu hóa bố cục, kỹ năng làm video (bằng các phần mềm chuyên dụng như: Premiere, After Effect hoặc Camtasia) giúp người thiết kế dễ dàng tạo ra những sản phẩm chuyên nghiệp, nâng cao hiệu quả truyền thông. Tuy nhiên, để có được các kỹ năng này, người làm thiết kế phải trải qua một quá trình tích lũy kinh nghiệm từ thực tiễn công việc, cũng như tự trau dồi, học hỏi từ bạn bè, đồng nghiệp.

2.2. Kỹ năng thực hiện tiếp thị số và truyền thông số (Digital Marketing & Digital Communication)

*** Tiếp thị số**

Tiếp thị số là việc sử dụng internet, thiết bị di động, phương tiện truyền thông xã hội, công cụ tìm kiếm và các kênh khác để tiếp cận người tiêu dùng. Bản chất của tiếp thị số là bao gồm tiếp thị truyền thống, thiết kế đồ họa, tiếp thị thông qua mạng xã hội, SEO. Vì vậy, người làm tiếp thị số ngoài kinh nghiệm, kiến thức chuyên môn về marketing thì là chưa đủ, muốn phát triển nghề nghiệp cần học hỏi thêm các kiến thức và kỹ năng cần thiết khác như:

- **Tối ưu hóa công cụ tìm kiếm (SEO):** tập trung tối ưu hóa khả năng hiển thị Webpage của tổ chức, công ty hoặc doanh nghiệp mình giúp quảng bá thương hiệu, đưa sản phẩm đến với khách hàng hiệu quả;

- **PPC (Pay Per Click) Marketing:** đây là một trong những kỹ năng khó nhất, người làm mảng này phải có đầu óc phân tích, tổng hợp và hoạch định chiến lược, có kỹ năng tính toán xuất sắc, kinh nghiệm làm việc thực tế và nhạy bén với các thay đổi của thị trường [Osene, 2020];

- **Truyền thông xã hội (Social media):** NSD cần biết sử dụng các mạng xã hội phổ biến hiện nay như: Facebook, Zalo, Instagram, Twitter,... để nâng cao hiệu quả công việc;

- **Marketing theo định hướng dữ liệu:** biết cách thiết kế và thực hiện các cuộc khảo sát thực tế trên môi trường trực tuyến, vận dụng các kỹ năng phân tích dữ liệu để có thể đưa ra các quyết định đúng đắn, phù hợp cho một chiến dịch marketing;

- **Email marketing:** cần biết xây dựng và triển khai các chiến dịch email marketing cụ thể, tìm kiếm và tạo một danh sách địa chỉ email người dùng, thiết kế các mẫu email độc đáo, nội dung hấp dẫn, phù hợp với mục tiêu của chiến dịch;

- **Sáng tạo nội dung tiếp thị:** đây là kỹ năng quan trọng nhất của người làm tiếp thị số, đòi hỏi nội dung tiếp thị phải thật đặc sắc, đồ họa, hình ảnh bắt mắt và hấp dẫn, cần biết cách tiếp cận và sử dụng thành thạo các công cụ, nền tảng tiếp thị kỹ thuật số mới nhất như: Marketo, HubSpot và Pardot kết hợp với Salesforce [Joboko, 2020].

*** Truyền thông số**

Bên cạnh tiếp thị số thì hiện nay, truyền thông số đang là một lĩnh vực rất phát triển và làm thay đổi mạnh mẽ một số ngành công nghiệp. Thông qua truyền thông số, các tổ chức và doanh nghiệp đã giảm bớt được đáng kể chi phí cho công tác truyền thông mà vẫn mang lại hiệu quả kinh tế cao, không cần phải bỏ ra một khoản kinh phí lớn để truyền thông trên truyền hình hoặc các phương tiện truyền thông truyền thống. Chính những lợi ích đó mà các tổ chức và doanh nghiệp ngày nay đang rất chú trọng đến công tác truyền thông số, họ luôn cần các chuyên gia trong lĩnh vực này, là những người có hiểu biết sâu sắc, có kỹ năng và biết cách vận dụng những thành tựu khoa học công nghệ vào truyền thông để tạo nên sự kết nối giữa doanh nghiệp - sản phẩm/thương hiệu - khách hàng. Ngoài những kỹ năng

truyền thông truyền thống, cần thiết phải có những kỹ năng bổ sung sau: quảng cáo kỹ thuật số, sáng tạo và quản lý nội dung, chiến lược nội dung, phát triển web, phân tích web, tự động hóa tiếp thị, quản lý dự án, giám sát và phân tích, SEO/SEM, mobile, video [Doyle, 2019].

2.3. Kỹ năng tạo lập nội dung số

Theo Stapleton (2019), tạo nội dung số là quá trình tạo ra các ý tưởng chủ đề để thu hút khách hàng mục tiêu, tạo nội dung bằng văn bản hoặc hình ảnh xung quanh những ý tưởng đó, làm cho thông tin có thể truy cập được đến NSD dưới dạng một blog, video, infographic (đồ họa thông tin), hoặc các định dạng khác. Trong những năm gần đây, sự bùng nổ của công nghệ trực tuyến, truyền thông xã hội và di động đã đòi hỏi chúng ta sử dụng và tương tác với phương tiện kỹ thuật số một cách thường xuyên, điều này tạo ra những cơ hội và thách thức mới. Trong đó, việc tạo ra được nội dung số chất lượng là một công việc khá khó khăn và tốn nhiều thời gian, đòi hỏi những người làm công tác này phải có kỹ năng tích hợp văn bản, hình ảnh và tài liệu nghe nhìn, kỹ năng sử dụng công nghệ để biến những ý tưởng của mình thành những sản phẩm minh họa, truyền thông có chất lượng cho một sản phẩm hoặc dịch vụ cụ thể [Stapleton, 2019]. Bên cạnh đó, còn phải nắm được các bước, cũng như các công cụ cần thiết tạo nội dung số như: 1 - Xác định mục đích, 2 - Tạo nội dung hữu ích, chất lượng, 3 - Quảng bá nội dung trên các phương tiện truyền thông xã hội, 4 - Tận dụng hình ảnh và đa phương tiện, 5 - Triển khai thực hiện một chương trình SEO, 6 - Theo dõi và phân tích nội dung [Walker Sands Communication, 2020]; và các công cụ phổ biến thường được sử dụng: GIPHY, SurveyMonkey, Snappa, Wideo, Venngage, Meme Generator, Gamefroot,... để tối đa hóa năng suất của mình, nhằm tạo và chỉnh sửa những nội dung số một cách nhanh chóng, hiệu quả và đáp ứng yêu cầu mục tiêu đã đề ra [Pilewski, 2017].

Hiện nay, việc tạo và chỉnh sửa nội dung số rất quan trọng trong lĩnh vực kinh doanh trực tuyến, cần phải được thực hiện và phát triển theo cách để có được lượt tương tác mới và khách hàng mới. Do đó, các nội dung số nên được tạo theo cách đưa khách hàng đến nơi bán hàng, thường là website hoặc một nền tảng bán hàng chính của người bán.

Để tránh các vấn đề pháp lý liên quan đến vi phạm bản quyền, quyền tác giả và sở hữu trí tuệ trong việc tạo và chỉnh sửa các nội dung số, NSD cần nắm được các văn bản quy phạm pháp luật cơ bản như: Luật Sở hữu trí tuệ, Luật An toàn thông tin mạng, các loại giấy phép liên quan,... và sử dụng thành thạo hai khái niệm: Bản quyền (Copyright) và Giấy phép (Licenses).

2.4. Kỹ năng quản lý và khai thác dữ liệu lớn (Big Data)

Trong thời đại công nghiệp 4.0, Big data đang trở thành tài sản vô giá của các tổ chức, công ty và doanh nghiệp bên cạnh nguồn nhân lực và tài chính. Big data chứa trong mình rất nhiều thông tin quý giá, hỗ trợ rất nhiều cho việc kinh doanh, nghiên cứu khoa học, dự đoán/dự báo được tình hình dịch bệnh, thời tiết, giao thông,... Đó là một tập hợp dữ liệu rất lớn và phức tạp, đa dạng về thể loại và nguồn thu thập từ hệ thống giao dịch, hệ thống sản xuất, hệ thống cảm biến, từ các website, kênh bán hàng trực tuyến, phương tiện truyền thông xã hội, các ứng dụng thông minh xây dựng cho khách hàng. Do đó, việc làm chủ được dữ liệu lớn là không đơn giản, đòi hỏi những người thực hiện công tác thu thập, quản lý và khai thác dữ liệu phải có những kỹ năng nhất định trong việc tìm cách tiếp cận, thu thập dữ liệu và tổ chức khai thác chúng. Có khả năng phán đoán, đưa ra các câu hỏi giả thiết như: “Dữ liệu ẩn chứa thông tin hữu ích gì?”, “Dữ liệu có giá trị phân tích không?”, “Cái gì quyết định giá trị dữ liệu?”, “Làm cách nào để khai phá tri thức từ dữ liệu?”,

“Tiếp cận, thu thập, làm sạch, tích hợp, lưu trữ dữ liệu như thế nào để tiến hành phân tích?”, “Dữ liệu thu thập có liên quan đến mục tiêu hướng đến?”, và trả lời được các câu hỏi đó sẽ có cơ hội thành công lớn hơn trong bối cảnh cạnh tranh ngày nay.

Quản lý dữ liệu có thể được xem là các bước đầu chuẩn bị dữ liệu để phân tích hay các bước xử lý dữ liệu sau giai đoạn phân tích. Nhiều tổ chức và doanh nghiệp thường thất bại trong các dự án Big data mà nguyên nhân chính xuất phát từ khâu quản lý dữ liệu không hợp lý. Ví dụ: dữ liệu không trong trạng thái “sẵn sàng”, chưa hoàn chỉnh như: không được chọn lọc, không được làm sạch, không được chuyển đổi đúng cách; dữ liệu bị trùng lặp, định dạng dữ liệu mới không tương thích với phần mềm phân tích lại được đem vào phân tích một cách vội vã,... Do đó, nếu không có những kỹ năng cần thiết như: xác định nguồn dữ liệu, cách thức tiếp cận và thu thập sao cho hiệu quả, cũng như sử dụng các công cụ, phần mềm tiên tiến để hỗ trợ tổ chức thu thập, trích xuất dữ liệu thì quá trình thu thập sẽ rất khó khăn, ảnh hưởng đến toàn bộ hệ thống quản lý và khai thác dữ liệu về sau [KSP, 2020].

Kết luận

Trước yêu cầu về nguồn nhân lực chất lượng cao như hiện nay, hơn bao giờ hết, kỹ năng số đã và đang trở thành một trong những tiêu chí đánh giá năng lực làm việc của con người. Bên cạnh đó, thế giới số với nguồn tài nguyên thông tin đa dạng, phong phú cùng hàng loạt các tiện ích luôn là môi trường lý tưởng để con người hiện thực hóa các mục tiêu của mình. Vì vậy, việc học hỏi và trau dồi các kỹ năng số từ cơ bản đến nâng cao luôn cần thiết và là yêu cầu tất yếu để cá nhân có thể dễ dàng tiếp thu được những thành tựu của khoa học và công nghệ, để phát triển và khẳng định bản thân trong xã hội hiện đại.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Anh Vũ (2014). Biết và sử dụng màn hình cảm ứng. STINFO, 5, 30-33.
2. Doyle, L. (2019). What is digital communication & why are skilled professionals in such high demand? Truy cập ngày 21/07/2020 từ <https://www.northeastern.edu/bachelors-completion/news/what-is-digital-communication/>.
3. Frankenfield, J. (2020). Digital transaction. Truy cập ngày 20/07/2020 từ <https://www.investopedia.com/terms/d/digital-transaction.asp>.
4. Joboko. (2019). Kỹ năng sống còn của một chuyên viên Digital marketing. Truy cập ngày 21/07/2020 từ <https://goodcv.vn/blog/ky-nang-song-con-cua-mot-chuyen-vien-digital-marketing-nsi97>.
5. KSP. (2020). Tầm quan trọng của quản lý dữ liệu. Truy cập ngày 24/07/2020 từ <https://bigdatauni.com/vi/tin-tuc/tam-quan-trong-cua-quan-ly-du-lieu-p2-data-management-loi-ich-thach-thuc-va-giai-phap.html>.
6. Pilewski, S. (2017). 12 Awesome Digital Content Creation Tools. Truy cập ngày 22/07/2020 từ <https://www.outbrain.com/blog/12-awesome-digital-content-creation-tools/>.
7. Stapleton, A. (2019). What is digital content creation? Truy cập ngày 22/07/2020 từ <https://www.andrewstapleton.com.au/what-is-digital-content-creation/>.
8. UNESCO. (2018). Digital skills critical for jobs and social inclusion. Truy cập ngày 14/07/2020 từ <https://en.unesco.org/news/digital-skills-critical-jobs-and-social-inclusion>.
9. Walker Sand Communication. (2020). 6 Steps to Successful Digital Content Creation. Truy cập ngày 22/07/2020 từ <https://www.walkersandsdigital.com/6-Steps-to-Successful-Digital-Content-Creation>.

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 05-6-2021; Ngày phản biện đánh giá: 06-7-2021; Ngày chấp nhận đăng: 15-9-2021).